

Заргъс сунъгългън—политическ ик öргмджтăгъар кегдв

Хальмг танъгъчин райодар, сельсоветсар, совхозмудар болн колхозмудар заргъс сунъгългън политическ ик öргмджтăгъар кегдв. Заргъс сунъгългъна бдр ик байртагъар нег ухан-седклтăгъар, советск олин-амтнă ни-нищнъгъуг узулдж медулджăх бдр болв.

Мана танъгъчар заргъс сунъгългънд 89696 сунъгъачнр орлцх збвтă бăясми. Ор арă шарлдж, герт геган орм цацу сунъгъврн участкудур, пунктсур кеерчкн байрта-бахмджта бăадлтă кбгшăс, цецг болсн багъчуд билен, дуулси, биив-ятхан татси, сунъгъврн участкур болн пунктсур ирцхăв. Сунъгъврн участкудин болн пунктсин ууднл кесг олин келн-амтн цуглрдж. Эдн дунд бдгă цагин, советск йосна 40-ч джиглин эргид бърси диилврн, Газрин искусствени дахулин, Ленинă нертă реактивн ледокол уснд тăвглси, Москвад болсн коммунистическ болн кблмшч партъсин Советчаньд батлгдси Деклараци болн Тöвкнун бăялгънă Манифестин тускар дакн-дакн давтдж таасцхадж, эн тууджргси документет советск олин-амтнă кблмшин диилврăр бгчăх хăрун тускар куундси соньсгдна.

Зургъан час болдгънла сунъгъврн участкисн болн пунктсин уудн секгдв. Сунъгъврн участкисн ахлачнр советск олин-амтн, эн заргъс сунъгългън байрта бдриг йбрăдж заргъс сунъгългън эклв, сунъгъачнриг орцхатн гидж дуудв.

Каспийск района Рыжковск сельсоветин сунъгългъна участкд ирси „2-я пятилетка“ колхозин загъсч баахн наста сунъгъач Дроздов Михаил Федорович иигдж келв: Би орн-нутгиннъ тöвкнун бăялгънă кбрнъгд джилă зурагъан куцадж орулв. Ода советск олин-амтнă сн джиргълин тблад кблнăв. Эврăннъ дундас йилгълдж заргълд темдглгдси ур Лиджи-Гаряевд болн заседательмудт дуугъан бгчнăв, — гидж келăд бюллетеньсн урд орулдж тăвб.

Оленичевск совхозин дархн Филиппов Иван Яковлевич: насннъ ик зуугъан, хамг чидлн мал бсклгънд бслăв, ода дархн болдж кблджнăв. Эврăннъ дуугъан орн-нутгин итклтă кбвуд-куукудт би бгнăв, — гидж келв. „2-я пятилетка“ колхозин 74 наста хббч Нальков Пюрвă даалгъсн малаи эн увлăс гару угагъар увлзулх болдж келăд, дуугъан тоомсрта, итклтă кандидатирт бгчнăв гив. „Красный моряк“ колхозин звеньевой 75 наста Гердă Бора, коммунистрин болн партийн биш амтнă блокнн кандидатирт дуугъан бгчнăв, джилă зурагъан болзгасн урд куцахин эрдк, нарт делкн тöвкнун бăялгъиг батрулхин тблад ноолднав гидж келв.

Буратинск сунъгългъна пунктд турун болдж 83 наста, иад пеньсд бăях Бюрчиев Бадм тигдж келв: Советск орн-нутог бăйсндн би йир икар байрлджанав. Цуг олин куч-кблсчнрт сунъгългънд орлцх збвиг

мана Конституци бсми. Кбгшин улсиг хăлăдж-харджах, олин келн-амтнд адл збв бснднх Партъд болн Советск йоснд зуркни ханлтан бргджнăв.

—Шинкн арви нăам курч, турун сунъгългънд орлцджанав, тегад чигн эн бдр минн багъ насна джиргълдм нег байрта, темдгтă бдр болджана. Олин-амтнă кандидатмудт ик байртагъар дуугъан бгчнăв. Мана правительствин бърджăх тöвкнун бăялгънă политикин тблă, нарт делкăд тöвкнун бăялгъиг дурддж би дуугъан бгчнăв, — гидж Корнеев Валентин келв.

Элст балгъсна 3-ч номертă централн пунктд турун болдж, сунъгългън эклгънлă 92 наста Кеченева Клавдия Константиновна лентинь керчдж, заргъс сунъгългъиг эклв. Сунъгългънд турун болдж орлцлжах Басангов Юрий, Шалхакова Зоя ахтанр, олин-амтнă темдглгдси кандидатмуд байрлдж бидн дуугъан бгчнăвдн гидж бюллетеньсн урд орулдж тăвцхăв. Мана байрта-джиргълтă багъ насна болн тöвкнун бăялгънă политикин тблад, Партъд болн Советск правительствд зуркни халуи ханлтан бргджнăвдн гидж багъчуд келцхăв.

Сталинă нертă колхозд бурдси сунъгъврн участкд басл олин кун хурцхадж. Эдн дунд турун болдж, сунъгъврн участкисн уудн секгдăд, митинг болсн хббн, 62 наста Савченко Степан Тимофеевич ордж дуугъан бгв.

—Би колхозд 21 джил кблджнăв, урдн хббч йовдав. Орн-нутгин куцси диилврн тблад Советск Союзин Коммунистическ партъд ханджанав. Олна заргълд олин-амтнă эдчнр болджах кандидатмудт турун болдж дуугъан бгчнсндн би йир икар байрлджанав, — гидж тер келв.

Энунă дарунь Тöрскн харсгч Алдр дăанă инвалид Доржинов Баснъ эврăннъ гербуларн ирдж дуугъан бгв.

Ленинă нертă колхозд бăясн сунъгъврн участкд олин келн-амтнă джиргълтă дууна джигнъсн айс соньсгдна. Эдн патристическ öргмджтăгъар советин йосна бсн йрун збвн куцахър ирси амтн болджана. Эн байрта бдриг кучлăдж, куцлжнн кбгшд, багъчуд дала бăадж. Энд турун болдж ирси 65 наста Шаранов Нохашк иигдж келв: — Би, ода пеньсд бăянăв. Урдк цагар болхла наншнъ кун харгънджах билă. Мана партъ болн Советск правительств олин куч-кблсчнриг сăяннр хăлăдж харна, тегад чигн советск олин келн-амтнлă адл збв авч, государствас тетклгъ авчанав. Заргъчин кандидат ур Пшатовин, мана олна заргъин, советск олин келн-амтнă ни-нищнъгъун тблад дуугъан бгчнăв.

—Бидн арви нăам курввдн. Мана байрта джиргълин тблă, нарт делкăд тöвкнун бăялгънă тблă дуугъан бгчнăвдн, — гидж 10-ч классин сургълчнр Перепелятников Руденко Гена хойр келцхăв.

Удин хббн, хойр часин алднд, Хальмг танъгълд турун болдж Западн района 9 пункттар заргълс сунъгългънд орлццхăх збвтă 8754 сунъгъачнр нег кун мет, 100 процент кургдж дуугъан бгцхăв. Асхн зургъан часин алднд Приютненск, Целинн, Приозерн, Юстинск райодар болн Элст балгъсна сунъгъачнр цугъар дуугъан бгв.

Хальмг танъгълчнн куч-кблсчнр нег ухан-седклтăгъар сунъгъврн участкудур, пунктсур политическ ик öргмджтăгъар ирцхадж, эврăннъ дундас йилгълдж темдглгдси унн итклтă, тоомсрта кбвуд-куукудиннъ тблă нег кун мет цугъар дуугъан бгч, Советск йосна загак цаарандн батрулдж, орн-нутгиннъ тблад цугчидлн бгхн медулцхăв.

ЭЛУГА Б.